

Zprávy, informace, oznámení

Rektor Univerzity Palackého v Olomouci

ve snaze povzbudit literární tvorbu studentů a umožnit tvůrcům dialog s posuzovateli jejich práce vyhláší na přelomu tisíciletí

veřejnou literární soutěž pro studenty Univerzity Palackého

v oboru poezie, próza a drama.

Podmínky soutěže:

Předložit v oboru poezie 5–10 textů, v oboru próza (povídka, novela, esej) text do 30 stran, v oboru drama text hry, a to ve třech kopiích, z nichž každá bude označena jménem, fakultou, ročníkem, studovaným oborem a domácí adresou. (Stranou se míní strojopis – počítačový text – o 30 řádkách a 60 znacích.)

Závěrečný termín odevzdání prací je 31. březen 2000.

Za nejlepší práce budou uděleny ceny, a to:

1. cena – 2 000 Kč,
2. cena – 1 500 Kč,
3. cena – 1 000 Kč.

Porota nemusí všechny ceny udělit. Ceny se nerozdělují ani nezdvojují. Soutěžní práce budou hodnoceny odbornou porotou, kterou jmenuje rektor UP.

Výsledky soutěže budou vyhlášeny v květnu 2000 a zveřejněny v Žurnále UP.

Autoři vítězných prací se zúčastní hodnotícího semináře.

Soutěžní příspěvky je třeba zaslat na adresu: Sekretariát rektora UP, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, a obálku označit heslem „Literární soutěž“.

-red-

Aktuální informace

Ústřední knihovna UP připomíná všem zájemcům z řad univerzitní obce, že časopis *Ergonomics Abstracts* je přístupný na internetové adrese <http://www.catchword.com/rpsv/cw/www/ergonomics/index-1.htm>

-red-

Jen několik řádků

Opakovaná příležitost

Právě zahajovaný nový školní rok zdá se být nabitý úkoly, jejichž plnění do budoucna výrazně ovlivní směr, jímž se bude ubírat praktický chod a další rozvoj univerzity. Postavení šipek na rozcestníku nového tisíciletí bude určovat celá škála možných řešení aktuálních problémů celouniverzitního charakteru. Hned na počátku by však měl vzít za své jeden z obecně akceptovaných mýtů, podle něž jde vesměs o záležitosti, které jsou v kompetenci pouze úzkého vedení univerzity. Jestliže mají mít zvolená řešení ambice optimalizovat chod univerzity, měl by je pocítit každý člen její obce a – eo ipso – aktivně přispět ke kvalitě jejich konkrétní podoby. Realističtější řečeno, obcházející strašidlo apatie dostává znovu příležitost ukázat se ve své známé podobě vysmívající se akademickým svobodám a návratu správy věcí do vlastních rukou. Stejnou příležitost však opět budou mít i jevy zcela opačné a žádoucí, třeba (ale nejen) jako výraz reflexe 10. výročí 17. listopadu.

Tu druhou volbu přeje do dalšího tisíciletí svým čtenářům i sobě

redakce Žurnálu UP.

Rektor Univerzity Palackého v Olomouci vyhláší soutěž

o Cenu rektora UP

za nejlepší studentskou vědeckou nebo uměleckou práci v roce 1999

- a) vydanou tiskem
- b) předloženou jako rukopis či umělecké dílo.

Cena rektora Univerzity Palackého se uděluje za práce v oboru

- a) biomedicínských věd,
- b) matematiky,
- c) přírodních věd,
- d) pedagogických a psychologických věd,
- e) jazykovědy a literární vědy,
- f) věd o umění,
- g) muzikologie,
- h) ostatních společenských věd,
- i) za realizaci uměleckého díla.

V každém z uvedených oborů se uděluje jediná cena. Autor ocenění práce obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP. Cena nemusí být udělena v každém z vyhlášených oborů.

Přihlásit je možno seminární (ročníkové), diplomové a jiné studentské práce, popřípadě jejich ucelené části. Přihlášeny mohou být i práce, které se neúčastnily soutěže na fakultách.

Práce předkládají jejich autoři ve třech vhotovených ve standardní úpravě (pevně spojené listy) současně s vyjádřením konzultanta. Konzultant také navrhne dva oponenty. Realizace uměleckého díla se může doložit fotografickým, případně jiným záznamem. Práce se odevzdávají na úseku prorektora pro vědeckobadatelskou činnost UP.

Práce ucházející se o Cenu rektora UP se předkládají do 15. 9. 1999. Prorektor vyžádá dva oponentské posudky, jimiž doplní materiály pro jednání komise.

Komise jmenovaná rektorem UP předložené práce posoudí a vybrané práce navrhne rektorovi UP k ocenění.

-kl-

Konference lékařské genetiky

Posluchárny Teoretických ústavů LF UP se ve dnech 15. – 17. 9. zaplní účastníky *Celostátní konference lékařské genetiky*. Díky podpoře Společnosti lékařské genetiky ČLS JEP, Gynekologicko-porodnické společnosti ČLS JEP a České lékařské společnosti J. E. Purkyně se bude diskutovat na téma genetické poradenství, post-prenatální cytodiagnostika, prenatální diagnostika, molekulární genetika atd. Předsedou chystané konference je prof. J. Šantavý, CSc.

-map-

Zájemcům o grantovou podporu

Nakladatelství Macmillan vydalo publikaci určenou všem, kteří se zajímají o grantové podpory a získávání finančních prostředků na postgraduální vzdělávání. Nejnovější vydání *The Grants Register 2000* přináší informace o dostupných grantech a cestách k jejich získání.

Informace a objednávky poskytuje firma INTES Praha, 150 06 Praha 5, Slávy Horníka 1021, tel.: 02/57215126, 57216125, e-mail: intes@intes.cz, <http://www.intes.cz>.

-red-

Cena klubu absolventů a příznivců UP

Klub absolventů a příznivců UP upozorňuje, že termín přihlášek do soutěže pro pregraduální a postgraduální studenty UP v oblasti vědeckého výzkumu a bádání je 15. 10. 1999.

Podmínky soutěže:

- 1) Věk do 35 let včetně.
- 2) Publikace (separátní výtisk či xerokopie) nebo strojopis práce s potvrzením redakce časopisu o přijetí práce do tisku. Publikace v impaktovaném časopisu je bonifikována.
- 3) Student UP je prvním nebo jediným autorem práce.

Autor oceněné práce obdrží odměnu 2–3 tisíce Kč. Cena Klubu bude předána rektorem UP na slavnostním zasedání vědeckých rad UP v listopadu t.r.

Přihlášku s jedním výtiskem práce je nutno předat do uvedeného data, nejlépe osobně, prof. M. Hejtmánkovi, DrSc., Ústav biologie LF UP, Hněvotinská 3, 775 15 Olomouc, tel. 563 2163.

-red-

Doktorský studijní program na PdF UP

Děkan Pedagogické fakulty UP oznamuje, že dne 27. 10. 1999 se bude konat **přijímací řízení na místa v tříletém prezenčním a pětiletém kombinovaném studiu doktorského studijního programu v oboru *Teorie hudební výchovy***.

Přihlášky a informace o dalších požadavcích je možné si vyzvednout na Oddělení vědeckovýzkumné a umělecké činnosti a zahraničních styků PdF UP, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc, tel. 068/5635012. Odevzdávají se opět na tomto oddělení, a to **nejpozději do 15. 10. 1999**.

Doc. J. Šteigl, CSc.,
děkan PdF UP

O speleoterapii ve Zlatých Horách

V rámci oslav 200. výročí narození zakladatele prvního vodoléčebného a klimatického ústavu na světě V. Priessnitzze proběhne ve Zlatých Horách ve dnech 23. – 26. 9. 1999 *XI. mezinárodní symposium o speleoterapii*, které pod záštitou ministra zdravotnictví ČR, ministra životního prostředí ČR a Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové pořádají Mezinárodní speleologická unie – UIS, Stálá mezinárodní speleoterapeutická komise při UIS, Lékařská fakulta UP a EDEL, s. r. o., Dětská léčebna respiračních nemocí Zlaté Hory.

Obecným cílem sympozia je podle slov předsedy vědeckého výboru prof. Z. Jirky a předsedy organizačního výboru MUDr. V. Svozila snaha o skloubení problematiky klinických aspektů speleoterapie s posledními výsledky přírodovědeckého výzkumu. Hlavní témata odborného programu se budou týkat využití podzemních prostor ke klimatoterapii a jejich ochrana jako významného přírodního zdroje, geologického složení a mikroklimatu přírodních a umělých podzemních prostor, klinické problematiky speleoterapie a laboratorních a teoretických aspektů speleoterapie.

-mao-

Zprávy, informace, oznámení

K petici zahraničních studentů UP

Vedení Univerzity Palackého projednalo na svém zasedání 31. 8. 1999 zprávu médií o petici zahraničních studentů stěžujících si na pocity ohrožení a projevy rasismu. Vedení UP sice petici neobdrželo a nezná její text, nicméně prohlašuje, že se vši rozhodností odsuzuje všechny projevy rasismu, intolerance a násilí.

Ve snaze řešit konkrétní problémy organizují představitelé UP a jejich fakult setkání se zahraničními studenty. Při příchodu jsou noví zahraniční studenti poučeni o tom, jak se vyhnout riziku střetu s extremisty, i o tom, jak se mají v případě ohrožení chovat. Výsledkem jednání zahraničních studentů s Policií ČR za přítomnosti rektora UP bylo mimo jiné umís-

tění kamer v prostoru kolejního areálu. Stále platí ujištění, že se studenti v tísni mohou obrátit na své české kolegy, kteří jsou ochotni jim pomoci při komunikaci s policií. Se svými problémy mohou přijít do Kanceláře zahraničních styků UP, za svými učiteli, za tutory i za představiteli vedení UP a jejich fakult.

Prof. RNDr. L. Dvořák, CSC., rektor UP

Pozn. red.: Uvedenou petici zahraničních studentů obdržela redakce redakce Žurnálu UP těsně po uzávěrce tohoto čísla. S jejím obsahem budou čtenáři seznámeni v příštím čísle univerzitního týdeníku.

Pomoc handicapovaným studentům

Centrum pomoci handicapovaným UP, které vzniklo v roce 1997 s cílem poskytnout handicapovaným studentům UP vysokou odbornou, kvalitní a komplexní poradenskou, technickou, eventuálně terapeutický servis, je odborným zařízením Pedagogické fakulty UP s celouniverzitní působností, zřízeným při Katedře speciální pedagogiky, kde je jeho provoz (od září do června v každém školním roce) také realizován. Podle charakteru a rozsahu klientem požadované péče je uchazeč či student doporučen do jednoho ze tří oddělení (speciálně právního poradenství, pro smyslově postižené, popřípadě do oddělení pro somatická postižení a poruchy komunikačních schopností). Specializované služby jsou určeny především uchazečům a studentům se smyslovým a tělesným postižením a studentům s narušenou komunikační schopností. Centrum spolupracuje se studijními odděleními jednotlivých fakult UP a se středními školami, jejichž zdravotně postižení absolventi se chtějí ucházet

o studium na naší univerzitě. Mezi aktivity Centra patří např. poradenství v oblastech právní úpravy vzdělávání zdravotně postižených, poradenská a technická pomoc smyslově postiženým studentům, spolupráce a koordinace organizačního a odborného zajištění přijímacích zkoušek uchazečů se smyslovým postižením, pomoc při řešení problémů somaticky postižených uchazečů v bariérovém prostředí, konzultace o aplikaci kompenzačních pomůcek při studijních činnostech, spolupráci při řešení aktuálních potíží studentů souvisejících s narušenou komunikační schopností v důsledku smyslového postižení aj.

Vysoce odborně garantované speciální služby mají individuální charakter a jsou uskutečňovány v závislosti na požadavcích klientů. Bližší informace je možno získat na telefonním čísle 068/5635333 – Katedra speciální pedagogiky PdF UP.

Mgr. K. Vitásková,
koordinátorka Centra pomoci handicapovaným

Univerzita Palackého ve studijním roce 1999/2000

Dokončení ze str. 1

normy a organizační řády, především vypracovat systém pravidelného hodnocení kvality vědecké práce a úrovně výuky na všech stupních univerzitní organizace a zpracovat strategický dlouhodobý záměr UP. Zavedení sebeevaluačního systému a ujasnění si koncepce dalšího rozvoje a směřování univerzity, opět včetně systému kontroly dosažených postupných kroků, je úkolem, který nesouvisí pouze s novým vysokoškolským zákonem, ale je podtržen i v hodnocení UP evaluační skupinou CRE. Písemný text tohoto hodnocení, který obsahuje i další cenné poznámky, by měl být UP k dispozici do konce měsíce září a akademická obec bude mít možnost se s ním seznámit v plném znění.

Pracovní skupina, tvořená několika senátory a ekonomickými pracovníky fakult a RUP, se zabývá, za koordinace prorektora UP J. Schulze, složitým a nevděčným úkolem – tvorbou nového modelu financování na UP. Všichni si jistě přejeme, aby nový model v maximální možné míře pomohl pročistit vztahy mezi organizačními jednotkami na univerzitě. Od žádného modelu ale nelze očekávat zajištění dostatku financí na činnost všech pracovišť. Proto je nutné pokračovat v pracovním získávání prostředků grantových (vč. vědeckých a rozvojových zahraničních projektů), zvláště v situaci, kdy dochází k pozvolnému zvyšování dotací na vědu. Budeme ale podporovat i další iniciativy, které v návaznosti na hlavní činnosti univerzity umožní pracovištím získat finanční prostředky (např. kurzy celoživotního vzdělávání, rozšiřování kvalifikace, rekvalifikace apod.), a to i ve spolupráci s městem, regionem nebo úřady práce. Rychlý růst objemu nových poznatků, dravý průnik informatiky do života a požadavky trhu práce na změny a do-

plňování kvalifikace jsou výzvou především vysokým školám.

Nejbližší budoucnost

Pro dojíždějící studenty máme příznivou zprávu. Začátkem tohoto studijního roku bude rozšířena ubytovací kapacita SKAM asi o 300 míst v novém areálu vysokoškolských kolejí v Neředíně. Výstava areálu bude dále pokračovat tak, aby v průběhu dalších dvou let bylo možné zprovoznit další dva objekty VŠK s kapacitami přibližně 300 a 200 lůžek. Tak by se měla ubytovací kapacita pro studenty UP dostat na velmi solidní úroveň.

Je připraveno zahájení rekonstrukce bývalých Jánošíkových kasáren na pracoviště uměnovědných oborů Pedagogické a Filozofické fakulty. Zmíněné obory by zde asi do tří let měly najít velmi kvalitní materiální zázemí pro svoji činnost.

V nastávajícím studijním roce také budou fakultní akademické senáty na pěti fakultách volit děkany a AS UP bude volit kandidáta na rektora UP. Přejí senátorům a celé akademické obci, aby se jimi vybraní akademičtí hodnostáři ve svých funkcích plně osvědčili a přispěli k rozvoji fakult a celé UP.

Na závěr bych chtěl Vám všem popřát dostatek inspirace, úspěchy osobní i pracovní a samozřejmě obligátní, ale velice nutné stále a pevně zdraví. Studentům, učitelům a badatelům přeji, aby se stále navzájem obohacovali novými myšlenkami a idejemi, aby byli schopni chápat i problémy a těžkosti kolegů, hledali a nacházeli nejlepší východiska z nich.

Prof. L. Dvořák, CSC.,
rektor UP
Mezititulky-red

Stručně

Ve dnech 28. 8. – 4. 9. 1999 proběhla ve Velkých Karlovicích mezinárodní konference, kterou pod názvem **Summer School on General Algebra and Ordered Sets** připravila Katedra algebry a geometrie PdF UP.

V prostorách Právnické fakulty UP se ve dnech 7. – 9. 9. 1999 uskutečnila **Konference Olomouc '99 – Integrace prostorových dat**, kterou uspořádala Katedra geografie PdF UP ve spolupráci s Českou geografickou společností, Kartografickou společností ČR, Českou asociací pro geoinformace a Společností pro fotogrammetrii a dálkový průzkum.

Slovanské gymnázium, CMTF UP, PdF UP, VSMO a Vlastivědné muzeum Olomouc byly pořadatelé semináře **Doc. PhDr. Cyril Stejskal, 31. 12. 1890 – 10. 9. 1969**, který proběhl 8. 9. 1999 ve Vlastivědném muzeu v Olomouci.

Ve středu 15. 9. proběhne zasedání **Kolegia rektora UP**, které projedná hodnocení přijímacího řízení a ubytování na kolejích ve školním roce 1999/2000, stav implementace zákona o vysokých školách, evaluační zprávu CRE aj.

-mao-

XVIII. neonatologické dny

Česká neonatologická společnost České lékařské společnosti J. E. Purkyně, novorozenecké oddělení Fakultní nemocnice Olomouc a Nadační fond malíčků Olomouc jsou organizátory XVIII. neonatologických dnů Olomouc, které proběhnou ve dnech 15. – 17. 9. 1999 v prostorách Právnické fakulty UP. Odborný program zahrnuje otázky péče o novorozence při operaci, problematiku umělé plicní ventilace, časné a pozdní morbidity a další vybrané problémy péče o novorozence. Jako součást doprovodného programu je mj. připravován **diskusní pořad o etických a filozofických otázkách neonatologie**, který proběhne 15. 9. v 19 hod. v aule PF UP a do kterého přijali pozvání spisovatelky D. Fischerová a M. Dřivverová, biologové J. Zrzavý a S. Komárek, teolog R. Smahel.

-mao-

Habilitace a profesury

Lékařská fakulta UP

Na zasedání Vědecké rady Lékařské fakulty UP, které proběhne 30. 9. 1999, se uskuteční následující habilitační a profesorské řízení:

Od 10.00 bude pokračovat dokončení habilitačního řízení **doc. RNDr. Niny Škottové, CSC.**, přednostky Ústavu farmakologie LF UP, v **oboru biochemie**. Habilitační práce má název *Modulace metabolismu plasmových lipoproteinů*, habilitační přednáška bude uvedena na téma *Plasmové triacylglyceroly jako determinanty distribuce a transportu plasmového cholesterolu*.

Oponenty budou prof. MUDr. J. Kraml, DrSc. (1. LF UK Praha), prof. RNDr. P. Peč, CSC. (PdF UP Olomouc), doc. Ing. R. Poledne, CSC. (IKEM Praha).

V 11. 00 bude zahájeno profesorské řízení **doc. MUDr. Karla Nováka, CSC.**, docenta Chirurgické kliniky LF UK v Plzni, v **oboru chirurgie**. Připravovaná přednáška nese název *Národní plicní resekcí po indukční chemoterapii bronchogenního karcinomu*.

-lfup-

Zprávy, informace, oznámení

Ze zasedání Kolegia rektora UP

Ze zápisu ze zasedání Kolegia rektora UP, které se uskutečnilo 24. 6. 1999, vybíráme nejdůležitější body jednání:

KR UP vzalo na vědomí rektorovo ustavení koordinační komise k oslavám 10. výročí 17. listopadu ve složení prorektor UP doc. J. Schulz, CSc., kancléř UP PhDr. T. Hrbek a ředitel Archivu UP PhDr. P. Urbášek.

Členové KR UP byli informováni o dořešené otázce tisku diplomů; požadované šablony jsou studijním oddělením již k dispozici. Prorektor UP doc. J. Schulz a PhDr. J. Schneider, ředitel AFO, informovali o úspěšném průběhu letošního festivalu a konstatovali, že základní motto festivalu – „Otevřená univerzita“ – zůstane zachováno. Při přípravách příštího ročníku, jehož konání je plánováno na 1. – 5. 5. 2000 (mj. v návaznosti na závěr studentských majáles), bude brán také zřetel na osvědčenou změnu místa festivalového dění a na výraznější využití programů na CD-ROMech. V souvislosti s trvajícím problémem účasti akademické obce na konkrétních akcích festivalu

Český červený kříž vyzval k humanitární pomoci

Český červený kříž vyhlásil sbírku na pomoc postiženým zemětřesením v Turecku.

Název účtu: Fond humanity ČČK, ústav: KB Praha 1, číslo účtu: 10030-7334-011/0100, var.symbol: 666.

Sbírka bude použita v součinnosti s mezinárodními orgány ČČK.

ČČK děkuje za jakoukoli finanční částku. Další informace a dotazy na e-mailové adrese jukl@upol.cz.
Za ČČK

*dr. M. Jučl,
ústřední výkonná rada ČČK*

Nabídka Britské rady v novém školním roce

Středisko Britské rady v Olomouci nabízí zájemcům o studium angličtiny z řad začátečníků i pokročilých i v tomto školním roce bohatou knihovnu a informační servis o Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku. Knihovna Britské rady v Olomouci je vybavena materiály na všech úrovních znalosti angličtiny. Pro zájemce o studium ve Velké Británii poskytuje středisko Britské rady komplexní informační servis – jazykové kurzy, univerzitní studium, dálkové studium, stipendia a stáže. Olomoucké středisko Britské rady rovněž organizuje ve spolupráci s University of Cam-

Archeologické nálezy v místech bývalého jezuitského konviktu

Již osmý měsíc pokračuje v prostorách bývalého jezuitského konviktu (Jánošíkova kasárna) a kaple Božího těla v Univerzitní ulici v Olomouci záchranný archeologický výzkum, jehož hlavní zájem se soustřeďuje na pozůstatky osídlení v období 13. – 16. století, které předcházelo výstavbě jezuitského areálu. Archeologické práce představují první fázi rozsáhlé rekonstrukce objektu, ve které by v budoucnu měly být umístěny uměnovědné ka-

navyval PhDr. J. Schneider k aktivní spolupráci zástupce fakult, především Lékařské a Přírodovědecké. Děkan FTK UP prof. F. Vaverka navrhl realizaci „univerzitního dne“ v rámci AFO 2000, který by propojil kulturní a sportovní aktivity.

Členové KR UP schválili ustavení pracovní komise ve složení prorektor UP doc. J. Schulz, kvestor UP Ing. J. Jirka, předseda AS UP RNDr. J. Kvapil a členové AS UP – doc. D. Tomajko (FTK) a doc. I. Fialová (FF), Ing. A. Zatloukal (Rektorát UP), tajemníci fakult Ing. J. Přidal (LF UP), Ing. M. Tomášek (PdF) a Ing. R. Pospíšil (AS PF), Mgr. I. Drábek (AS CMTF); skupina zformuluje a předloží pracovní návrh

O rozpočtu, vlastnických vztazích a hvězdárně

Ze zasedání Správní rady UP, které proběhlo v závěru uplynulého školního roku, vybíráme: Členové SR UP byli seznámeni s informacemi o rozpočtu UP na tento kalendářní rok, kterým předložil kvestor UP Ing. J. Jirka. Vzhledem k tomu, že předložený materiál obsahoval v některých položkách nesrovnalosti, rozhodla SR UP odložit jeho projednávání na příští zasedání.

V průběhu diskuse se členové SR UP zajímali o výsledky auditu evaluační komise EU. Jak uvedl rektor UP prof. L. Dvořák, rámcově byla univerzita s evaluační zprávou seznámena prozatím jen ústním podáním členů komise EU při jejich závěrečné návštěvě na UP; v průběhu měsíce září bude zaslána vedení UP a poté předložena členům SR UP. V další části jednání uvedl kvestor UP komentář k předložnému návrhu smlouvy UP s Metropolitní kapitulou sv. Václava v Olomouci o vymezení majetkoprávních vztahů týkajících se čtyř objektů: objekt Křížkovského 8 (Rektorát UP), který je ve vlastnictví Metropolitní kapituly, objekty v majetku univerzity Wurmova 7, Křížkovského 12 a Křížkovského 14 (FF UP). V současné době probíhají jednání o odkoupe-

na způsob rozdělování státní dotace k dalšímu jednání.

Prorektor UP prof. K. Lenhart navrhl, aby v zájmu zvyšování prestiže vědecké práce na UP byli autoři monografií z roku 1998 a 1999 odměněni čestnými uznáními.

Kancléř UP PhDr. T. Hrbek předal děkanům harmonogram příprav k zajištění prezentace UP na 6. ročníku veletrhu pomaturitního vzdělávání *Gaudeamus '99*, který proběhne ve dnech 20. – 23. 10. 1999 v Brně.

KR UP doporučilo pro příští rok prezentovat výsledky přijímacích řízení na webových stránkách všech fakult UP.

Zpracovala -mav-.

ní objektu Křížkovského 8, dále o smluvním zakotvení předkupního práva Metropolitní kapitulou na objekty Křížkovského 12 a 14. V případě objektu Wurmova 7, uznává univerzita morální nárok Metropolitní kapitulou a vzhledem k tomu, že se na něj nevztahuje zákon o restituci, hledá vhodnou formu jeho převodu do vlastnictví Metropolitní kapitulou. Rektor UP potvrdil, že bude iniciovat další jednání mezi univerzitou a Metropolitní kapitulou.

V další části jednání informoval rektor UP o dosavadních výsledcích jednání s ředitelstvím Silnic a dálnic, a. s., o zvýšení kupní ceny hvězdárny UP. V závěru diskuse doporučila SR UP, aby měli členové SR na příštím zasedání UP k dispozici konkrétně formulované informace o míře zájmu o novou hvězdárnu ze strany univerzity, o způsobu využití prostředků získaných za odprodeje hvězdárny a o výsledcích dosavadních jednání ohledně stavby náhradního objektu.

Příští zasedání Správní rady UP byalo předběžně stanoveno na 20. 9. 1999.

Ze zápisu z jednání SR UP a podle informací JUDr. L. Antonů zpracovala

-mav-.

Festival duchovní hudby zahajuje

Zahájení *Podzimního festivalu duchovní hudby Olomouc 1999*, jehož šestý ročník připravila agentura ARS VIVA pod záštitou arcibiskupa olomouckého a metropolitního moravského Mons. J. Graubnera, proběhne ve slavnostním sále olomouckého arcibiskupství 18. 9. 1999 ve 20 hodin uvedením *Koncertu z děl starých mistrů* (Muffat, Fux, Telemann, Hasse, Händel, Tartini, Pergolesi, Corelli).

Program festivalu bude pokračovat 25. 9. 1999 v Chrámu sv. Michala (G. Rossini: *Petite messe solennelle*), 2. 10. ve 20 hodin v Chrámu Panny Marie Sněžné (A. Honegger: *Liturgická symfonie*, G. Fauré: *Requiem*), 9. 10. v Husově sboru v 19 hodin (*Duchovní hudba lutherské reformace*) a 12. 10. v 19 hodin v areálu Klášterního Hradiska (*Komorní koncert z děl J. S. Bacha – houslový recital J. Čížmaroviče*). Festival bude zakončen 16. 10. v 19 hodin v Chrámu sv. Mořice uvedením díla G. Verdiho *Requiem*, které bude věnováno obětem balkánské války.

Vstupenky je možno zakoupit v podloubí radnice (tel. 068/551385), hromadné objednávky na fakturu lze zajistit na tel./fax 068/5220645. Cena abonentky je 770 (pro studenty a důchodce 500,- Kč) a zahrnuje rezervaci míst. Další informace podá umělecká agentura ARS VIVA, tř. 1. máje 5, 770 00 Olomouc, te/fax 068/5220645.

-red-

bridge Local Examinations Syndicate (UCLES) následující mezinárodně platné zkoušky z angličtiny (tzv. cambridgeské zkoušky). Pro širokou veřejnost také organizuje přednášky v angličtině v rámci *Anglického klubu*.

Adresa: The British Council, Křížkovského 14, POB 100, 771 00 Olomouc, tel: 068/522 32 03, fax: 068/522 25 78, e-mail: bcolumouc@britcoun.anet.cz, <http://www.britishcouncil.org>.

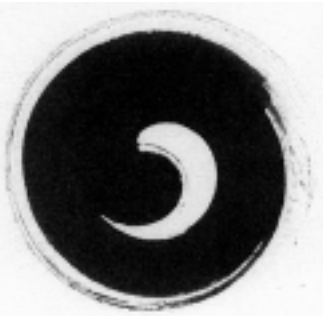
Otevírací doba: úterý 9–12, 13–18 hod., středa a čtvrtek 13–18 hod., pátek 9–14 hod., sobota 9–12 hod.

-špa, red-

tedry FF UP a PdF UP. Podle informací olomouckého Památkového úřadu byly mj. objeveny části zdíva, úlomky keramiky aj. přibližně z poloviny 13. století. Podle slov PhDr. H. Sedláčkové by mohlo jít o pozůstatky bývalé židovské synagogy, o jejíž přítomnosti v této lokalitě svědčí dochované písemné zprávy.

Podle Informací Památkového ústavu v Olomouci z 24. 6. 1999 zpracovala

-mav-

Události**Pražská výstava
doc. Pavla Herynka**

V Národním technickém muzeu v Praze byla 6. 9. 1999 zahájena výstava doc. P. Herynka, člena Katedry výtvarných umění PdF UP, s názvem *Pavel Herynek / Ve víru kruhu (cirkulární kresby a rotokaliografie)*. Z pozvánky na výstavu, která potrvá do 26. 9., citujeme slova J. Valoucha::

Seznámení s dosud nepublikovanými kresbami Pavla Herynka bylo pro mne velice příjemným překvapením. Jsem přesvědčen, že právě v nich našel vskutku osobitou, autentickou problematiku, která je bezprostředně spjata se samým fenoménem vzniku výtvarného díla, nově v nich formuluje vztah autorského subjektu a organizujícího řádu. Autor je označuje jako cirkulární kresby a rotokaliografie: oběma celkům je společné to, že vznikají jako záznam na otáčející se ploše. To zásadním způsobem determinuje základní dílo určující vztah mezi autorským subjektem a mechanickým procesem...

-red-

V pondělí 6. 9. 1999 přivítal rektor UP prof. L. Dvořák, CSc., ve své pracovně doc. J. Stýskala a spolu s děkanem FF UP doc. V. Rehanem, CSc., mu při příležitosti jeho životního jubilea předal blahopřejný dopis, v němž ocenil zejména jeho zásluhy v oblasti rozvoje uměnovědných oborů na FF UP. Doc. J. Stýskal patří ke spoluzakladatelům Academia filmu Olomouc, s jeho výrazným přispěním vznikla po roce 1989 na FF UP Katedra teorie a dějin dramatických umění.

Text a foto -mav-

**Živočich Petra
Jochmanna**

V Galerii moderního umění v Hradci Králové byla 9. 9. 1999 zahájena výstava, která pod názvem *Živočich* představuje dílo P. Jochmanna, člena Katedry výtvarné výchovy PdF UP. Vernisáž výstavy, která potrvá do 7. 11. 1999, byla doplněna také přednesem autorových textů.

-mav-

Chiranal opět v Olomouci

Ve dnech 31. 8. – 3. 9. se konala v prostorách kateder optiky, experimentální fyziky a Společné laboratoře optiky konference *Pokroky v chromatografii a elektroforéze* s hlavním zaměřením na chemickou analýzu tzv. chirálních látek – *Chiranal '99*. Zatímco „Pokroky“ jsou pravidelnou, každoroční národní konferencí, Chiranal se konal v Olomouci již podruhé jako konference s mezinárodní účastí. Ozdobou konference byl tentokrát prof. F.M. Everaerts z Eindhovenu, otec moderních elektromigračních technik, které dnes v analytické kontrole hrají dosti dominantní roli, a Dr. G. Peltre z Pasteurova Institutu v Paříži, kapacita v oblasti moderních biochemických technik a jejich využití v imunochémii.

Pořadatele nejvíce potěšilo, že účastníci se s obdivem vyslovovali ke kvalitě vystoupení našich nejmladších – doktorandů, kteří se blýskli nejen výsledky, ale i jejich dobrou prezentací, věcnou a formální.

Analýza chirálních látek je odvětví analytické chemie, které studuje optické isomery, tj. dvojice molekul, které se liší jako originál od svého zrcadlového obrazu. Důležité je to, že jde většinou o látky přírodní nebo biologicky aktivní, přičemž se aktivita, toxicita a mnoho dalších chemických vlastností obou isomerů zásadně liší. Jedna z forem chirálního léčiva je tedy např. neškodná a účinná, druhá málo účinná a toxická. Podobně jsou isomery pesticidů zásadně odlišné ve svém účinku, ohrožování přírodních systémů při degradaci apod.

Je tedy nutné opticky čisté isomery vyrábět a jejich obsah kontrolovat. Právě kontrola obsahu optických isomerů byla hlavním tématem jednání.

S konferencí byl spojen i malý veletrh firem produkujících a dodávajících přístrojovou techniku, pomůcky a chemikálie laboratořím. Doprovozně workshopy dovolily konferenci financovat a dodat konferenci i jistý společenský lesk.

Organizátoři děkují akademickým i městským funkcionářům (na zahájení si našli čas rektor UP, děkan PřF UP, primátor Olomouce a prezident České společnosti chemické), vedoucím kateder fyziky a Laboratoře optiky AV ČR, kteří měli zásluhu na prestiži a hladkém průběhu konference. Děk patří i České společnosti chemické a Centru analytické chemie molekulárních struktur za zajištění organizačního rámce setkání.

Prof. Z. Stránský, CSc.,
PřF UP

**XII. český a slovenský hematologický a transfuziologický sjezd
s mezinárodní účastí**

Dokončení ze str. 1

názory na aktuálně vybraná témata molekulární biologie, transplantace krevetvorných buněk, transfuziologie, hemostazeologie a možnosti terapie některých krevních malignit. Na počest jednoho ze zakladatelů olomoucké hematologické školy byla do programu slavnostního zahájení konference zařazena Wiedermannova přednáška, kterou profesor Ladislav Chrobák věnoval historii léčby vlasatobuněčné leukémie. Druhý den konference vystoupili zahraniční hosté, jejichž přednášky mohly bez rozpaků odeznít na špičkových mezinárodních fórech. Přesto si paradoxně nezískaly tolik pozornosti našich hematologů a transfuziologů jako souběžná jednání transfuziologických sekcí, do kterých bylo přihlášeno téměř třicet přednášek a posterů věnovaných aktuálním problémům transfuzní služby.

V dalších dvou dnech odeznělo více než sto dvacet dalších přednášek a byl představen téměř stejný počet posterových sdělení, které byly přibližně stejnou měrou věnovány problematice krevního srážení, léčbě akutních leukémii, maligních lymfomů, transplantacím krevetvorných buněk a dalším tématům experimentální i klinické hematologie. Samostatná jednání vedli zdravotní laboranti a sestry, kteří se věnovali zejména problematice kontroly kvality, metodice a interpretaci některých speciálních vyšetření a podpůrné péči o nemocné s hematologickými malignitami.

Sjezd potvrdil stoupající trend úrovně české hematologie a transfuziologie. K tomuto trendu přispělo také pracoviště Hemato-onkologické kliniky FN a LF UP, které se podílelo úspěšně nejen na organizaci celé akce, ale více než třiceti odbornými sděleními potvrdilo kvalitu olomoucké hematologie. Tato byla mimo jiné oceněna také udělením čestného členství Slovenské hematologické a transfuziologické společnosti profesorům Ivu Krčovi, Vlastimilu Študlovi a Karlovi Indrákovi a udělením památné medaile české hematologické společnosti profesorovi Procházkovi. Závěrem sjezdu byly vyhodnoceny nejlepší přednášky autorů do 35 let – ocenění putovala do Brna, Prahy a Olomouce. Zbývá jen dodat, že účastníci měli bohaté příležitosti využít se v průběhu sjezdu i kulturně – organizátoři připravili krátké zájezdy na zajímavá místa v okolí Olomouce, vynikající kvalitu měl varhanní koncert v chrámu svatého Mořice i provedení Dvořákovy kvarteta F dur olomouckým Dittersovým kvartetem v rámci slavnostního zahájení. Organizace sjezdu se ujal Konferenční servis UP.

Lze říci, že organizátoři příští hematologické a transfuziologické konference, která se bude konat za tři roky v Praze, se mají čím nechat inspirovat.

MUDr. E. Faber, LF

Univerzitní léto

Na pomoc učitelům občanské výchovy

Cílem 6. ročníku letní školy pro učitele občanské výchovy a základů společenských věd, kterou ve dnech 23. 26. 8. 1999 pod názvem *Multikulturalita, tolerance a odpovědnost* uspořádaly Pedagogická fakulta UP, Informační služba USA (Praha), MŠMT ČR a Nadace pro výchovu k ústavnosti, bylo seznámit jejich účastníky s nejmodernějšími poznatky a trendy v daných oborech a zvýšit odbornou způsobilost učitelů občanské výchovy, z nichž většina byla pro své povolání připravována před rokem 1989.

Zahájení letní školy se zúčastnil také velvyslanec USA v ČR J. Shattuck, který se řadu let věnoval otázkám lidských práv (jako představitel Amnesty International navštívil v roce 1988 poprvé tehdejší ČSSR).

Jak pro Žurnál UP uvedla PhDr. M. Hrachovcová z Katedry občanské výchovy PdF UP, program letní školy, které se zúčastnilo celkem 90 učitelů základních, středních i vysokých škol z ČR, byl koncipován v mezinárodním kontextu výchovy k občanství na základních a středních školách a obsáhl široké spektrum sociologických, pedagogických, právnických, filozofických a politologických hledisek. Např. D. McGeehonová seznámila účastníky se všemi mezinárodními projekty americké ambasády k občanské výchově, přítomna byla také B. E. Farnbachová z Center for Civic Education (Calabasas), odkud pochází projekt *Občan*, jehož výsledky, získané po úspěšné realizaci na gymnáziu ve Šternberku, zde byly prezentovány. Jako přednášející se mezi jinými představili I. O. Štampach s výkladem náboženské scény v ČR, doc. J. Šiklová, jejíž přednáška k multikulturalitě v ČR zaujala především problémovým pojetím jednotlivých okruhů otázek, aj. Do programu byla zařazena také prezentace učebnic občanské výchovy pro základní školy (autorů z Katedry občanské výchovy PdF UP), seznámení s dalšími projekty či profesními sdruženími. Témata přednášek se stala východiskem pro jednotlivé navazující workshopy a jsou připravena k zařazení do sborníku letošní letní školy na PdF UP.

-mav-

Letní setkání rusistů

Na snímku T. Jemelky ředitel Ruského kulturního institutu v Praze O. Xenofontov.

Již XV. olomoucké dny rusistů, založené v roce 1976 mezinárodní konferencí badatelů v oblasti ruské filologie – literární vědy, lingvodidaktiky, frazeologie, se konaly letos v srpnu (23. – 25. 8.) na UP. Zúčastnili se jí zájemci nejen z České republiky, ale také ze zemí bývalého Sovětského svazu (Ukrajiny, Běloruska, Litvy, Lotyšska), Polska, Německa, Slovenska, Maďarska, Turecka, Rakouska, Ruska a dalších zemí.

-mav-

Aqua tinta a zvířata v jeskyni

Mezinárodní výtvarný workshop, který pod názvem *Unusual Classic Workshop Symposium 1999* proběhl v srpnu na Katedře výtvarné výchovy PdF UP, byl letos věnován keramické a grafické tvorbě.

Ústřední téma keramické dílny s názvem *Mé zvíře v jeskyni* bylo spjato s myšlenkou odhalit a odstranit nánosy kulturních stereotypů, jimiž je lidské vnímání po staletí zastřešeno, a nalézt původní a zapomenutý „přírodní“ výraz utvářený skrytými instinkty. Práce s hlínou, která má podle slov vedoucí kurzu Mgr. J. Běbarové schopnost citlivě reagovat na dotek lidských rukou, byla uocněna impulsy magického jeskynního prostředí, jehož atmosférou se účastníci nechali inspirovat na začátku kurzu v prostorách Zbrašovských jeskyní, kde také proběhla 25. 8. vernisáž výstavy hotových plastik.

Vedení kurzu grafiky se ujal prof. S. Kraczi (na snímku) z International School for Printmaking „IL Bisonte“ (Florence), který účastníky seznámil se svou vlastní, ojedinělou grafickou technikou *aqua tinta*. Výsledný efekt tisku ze tří grafických desek v základních barvách červené, žluté a modré nevytváří na rozdíl od jiných grafických technik ostré linky, ale umožňuje postupný „tonální“ přechod stovky barevných odstínů.

Do programu letošní třítydenní pracovní dílny byly také zahrnuty prohlídky olomouc-

kých kulturních památek a návštěvy některých vybraných ateliérů olomouckých tvůrců.

Výsledné barevné grafiky byly vystaveny v den vernisáže (27. 8. 1999) v podloubí budovy Katedry výtvarné výchovy PdF na Václavském náměstí; výstava keramických děl ve Zbrašovských aragonitových jeskyních potrvá do 26. 9. 1999.

-mav-, foto T. Jemelka

Z příjemce dárce rozvojové pomoci

V aule FF UP byl 23. 8. 1999 za přítomnosti rektora UP prof. L. Dvořáka, primátora města Olomouce Ing. M. Tesaříka a zástupců United Nations Development Programme (UNDP) pro střední a východní Evropu, E. Youkela a L. Andersenové slavnostně zahájen druhý ročník *Letní školy rozvojové pomoci a spolupráce*, kterou uspořádal Ústav mezinárodních vztahů a Centrum interdisciplinárních studií UP v rámci projektu UNDP „Posílení kapacit ČR pro rozvojovou spolupráci“. K dosažení cíle tohoto projektu, který se soustřeďuje na rozvoj lidských zdrojů, navázání partnerství s ostatními zeměmi a vytvoření celé sítě nevládních institucí s podílem na rozvojové pomoci ve spolupráci s vládou a Ministerstvem zahraničí ČR, by měla přispět právě olomoucká letní škola.

Jejich téměř devadesát letošních účastníků bylo v průběhu jednoho týdne seznámeno s problematikou rozvojových zemí jak v rovině teoretických poznatků, tak i v rovině praktických rad, zkušeností a informací o různých aspektech života a práce v těchto zemích

a o organizacích a institucích, které se tomuto typu pomoci věnují. Jak spokojeně konstatoval RNDr. P. Nováček z Centra interdisciplinárních studií UP, letošní průběh letní školy byl v některých aspektech kvalitnější než loňský ročník (úroveň přednášek, znalosti účastníků). Účast na přednáškách a následných diskusích přijali např. D. Hanšpach, zástupce UNDP pro ČR, Ing. J. Jesztřebi, ředitel Nadace Comenius, T. Pojar a I. Blaževič, zástupci Nadace při ČT Člověk v tísni, prof. V. Šerý z Centra cestovní medicíny, představitel Nadace Volonté aj. Součástí programu byla také prezentace několika nevládních organizací v ČR, které se zabývají rozvojovou pomocí (Bohemia Corps, Amnesty International, Kontinenty).

Podle informací RNDr. P. Nováčka, ředitele Centra interdisciplinárních studií UP, je realizace *Letní školy rozvojové pomoci a spolupráce* součástí dlouhodobého záměru CIS UP vybudovat postupně na olomoucké univerzitě školicí středisko, které by pořádalo kurzy pro omezený okruh lidí a bylo zaměřeno na jednotlivé aspekty a druhy rozvojové pomoci v konkrétních regionech. Jeho vznik však předpokládá výraznější rozvinutí programu české rozvojové pomoci – chce-li Česká republika směřovat do Evropské unie, bude se muset postupně změnit z příjemce v dárce zahraniční pomoci.

-mav-

Česká televize u nás natáčela

V Laboratorii experimentální medicíny na Dětské klinice LF UP a FN bylo 17. 6. rušno. Skupina pracovníků ČT zde natáčela záběry vyšetřovacích metod pro druhý díl pořadu *Rakovina věc veřejná*.

-mh-

Univerzitní léto

Slovanská studia po třinácté

Od 25. 7. do 21. 8. proběhl na FF UP další ročník letních kurzů češtiny pro cizince *Letní škola slovanských studií*. Letos se dostavil rekordní počet studentů – 87 ze 17 zemí, poprvé např. z Estonska nebo z Mongolska. Je těžké paušálně mluvit o studentech, když věkové rozpětí sahalo od 18 do 62, ale všem byl společný zájem o češtinu, ať už proto, že je jejich studijním oborem, nebo proto, že ji potřebují v zaměstnání, nebo třeba proto, aby udělali radost rodičům nebo manželce či manželovi. Slavisté z akademického prostředí ovšem jako obvykle převládali. Poprvé se LŠ zúčastnilo osm studentů, kteří si kurz češtiny vybrali jako přípravu na semestrální pobyt na UP v rámci programu Socrates/Erasmus. Za zmínku stojí, že 30 účastníků – samoplátců se přihlásilo během jednoho týdne, hned poté, kdy se nám po více než půlročním úsilí podařilo dosáhnout toho, aby se informace o *Letní škole* objevila na bočním panelu webové stránky UP.

Schéma programu je víceméně standardní, účastníci přijíždějí proto, aby si zlepšili češtinu nebo se naučili její základy, proto se maximální důraz klade na výuku a konverzaci, u pokročilých také na přednášky jazykovědné i literárněvědné, a rovněž na poznávání české kultury a českého „životního prostředí“.

Po ukončení LŠ vždy rozdáváme studentům podrobné dotazníky, v nichž je žádáme, aby bodováním zhodnotili úroveň výuky, poskytnuté studijní materiály, připravenost a

nasazení učitelů, ubytování, jídlo a výlety. Zatímco v minulých letech se v hodnocení tu a tam objevila poznámka, že by si dotyčná (kupodivu, toto přání se ponejvíce objevovalo u německých studentek) přála více hodin gramatiky, letos jsme se poprvé setkali s názorem (naštěstí ojedinělým), že každý den je tak nabitý výukou a dalším programem, že studenti nemají žádné volno. Obojí je samozřejmě podnětem k dalšímu promyšlení variant programové nabídky do budoucna. V ostatních polohách výrazně převažovala spokojenost. Mrzelo nás samozřejmě, že si studenti stěžovali na neuklizené koleje, ale to jsme bohužel ovlivnit nemohli. Velkou radost jsme naopak měli z těch studentů, kteří na olomouckou LŠ přijeli podruhé nebo potřetí, ještě větší radost nám udělalo, když si mnozí z nich vyžádali podrobnější informace o možnostech semestrálního nebo delšího studia češtiny pro cizince, protože by v Olomouci chtěli ve studiu pokračovat nebo by zde chtěli sbírat materiál pro svou diplomovou práci.

Pro příští ročník bude možná těžké úspěch 13. běhu překonat, ale celý organizační štáb, který ve stabilním obsazení pracuje už několik let, by rozhodně chtěl, aby v roce 2000 měla olomoucká LŠ nejen svoji vlastní webovou stránku, ale ještě víc ještě lepší studentů.

Doc. M. Hirschová, ředitelka LŠ,
FF UP

Foto archiv autorky

O pedagogickém výzkumu

Česká asociace pedagogického výzkumu (ČAPV) sdružující převážně pedagogy vysokých škol a pracovníky výzkumných institucí, které se zabývají pedagogicky, psychologicky a sociálně orientovanými badatelskými aktivitami současnosti, se sešla ve dnech 24. – 25. 6. 1999 v Hradci Králové na své VII. celostátní konferenci. Hlavní témata přednášek se týkala pedagogického výzkumu u nás a v zahraničí, možností a forem jeho finančních zdrojů, problematiky zavádění výsledků výzkumu do praxe základních a středních škol aj. V pěti sekcích se účastníci věnovali otázkám transformace českého školství v kontextu evropského vzdělávání, metodologickým a technologickým inovacím v pedagogickém výzkumu, proměně učitelského vzdělávání, sociálním aspektům výchovy a školnímu poradenství, edukačním výzkumům v oborových didaktikách.

Na jednání sekcí, do kterých bylo přihlášeno 107 příspěvků od 95 diskutujících, se olomoucká univerzita podílela 11 příspěvky.

-kla, mav-

Péče o onkologicky nemocné dítě

Ve dnech 18. – 20. 6. 1999 se na Dětské klinice LF a FNO uskutečnila již IX. konference českých a slovenských dětských onkohematologů s mezinárodní účastí. K její vysoké odborné úrovni přispěli pozvaní hosté: prof. E. Hvizďalová (University of South Florida, Tampa, USA), Dr. P. Murray (Wolverhampton University, UK) MUDr. J. Škovránková (očkovací centrum FN Praha – Motol) a RNDr. M. Jarošová, CSc. (cytogenetická laboratoř HOK FN Olomouc).

Pořadatelé konference, které se zúčastnilo 150 lékařů, psychologů, zdravotních sester a laborantů, do programu nově zařadili i sekci

onkologických dětských sester a dětských psychologů. Program byl zaměřen na problematiku psychologické péče o děti v terminálním stadiu nemoci, dále na význam přítomnosti člena rodiny u lůžka onkologicky nemocného dítěte a léčbu bolesti. Zvláštní pozornost byla věnována neziskovým organizacím a jejich pomoci při léčbě onkologicky nemocných dětí.

Slavnostní zahájení konference, jejíž organizace se ujal Konferenční servis UP, proběhl v nádherném prostředí Muzea umění v Olomouci, společenský večer se konal na hradě Šternberk.

-mih, mav-

Teorie a praxe výuky tělesné výchovy

Sportovní hala UP a další sportoviště a zařízení FTK UP se staly dějištěm setkání tělovýchovných pracovníků všech stupňů škol, institucí, klubů a středisek tělesné výchovy, které pod názvem *Těloolomouc* již po třetí uspořádala ve

dnech 25. – 28. 8. 1999 Katedra učitelství tělesné výchovy FTK UP ve spolupráci s MŠMT ČR. V průběhu třech dnů mohli účastníci využít prostoru pro získání informací, zkušeností a kontaktů a seznámit se s novinka-

mi v oblasti výuky školní i mimoškolní tělesné výchovy ve všech věkových kategoriích. Se všemi tematickými okruhy byli zájemci seznámeni formou lekcí, besed, kulatých stolů atp., v programové nabídce nechyběly samozřejmě možnosti aktivního sportování.

-mav-

Foto T. Jemelka

Z vědeckých pracovišť UP

Laboratoř lidské motoriky – projekty a výsledky

Laboratoř lidské motoriky FTK UP vede **Dr. et RNDr. Miroslav Janura**, kterému jsme položili několik otázek, abychom problematiku pracoviště přiblížili našim čtenářům.

Jak byste charakterizoval vaše pracoviště, pane doktore?

Laboratoř lidské motoriky vznikla v r. 1990 z Laboratoře vrcholového sportu (1979). Je vědeckovýzkumným pracovištěm a slouží jako metodologická a výzkumná základna pro další pracovníky FTK UP, studenty postgraduálního doktorského programu a diplomanty. V pedagogické oblasti jsou profilujícími předměty biomechanika, biofyzika a výpočetní technika. Hlavní náplň ve výzkumné činnosti tvoří biomechanická analýza pohybu člověka a dále vývoj mikropočítačově orientovaných diagnostických systémů zaměřených převážně na oblast motoriky člověka. V nejbližší době by se měl název pracoviště změnit na Katedru biomechaniky a technické kybernetiky.

Jak se změna v názvu projevila v náplni činnosti pracoviště? Vrcholový sport a lidská motorika určitě nepatří mezi synonyma.

Se změnou názvu pracoviště došlo k určitému posunu v jeho zaměření. Hlavní úkoly přešly do oblasti motoriky „běžné“ populace, případně vybraných profesních skupin s různým typem postižení. Mezi základní vědeckovýzkumné směry dnes patří např. spektrální analýza variability srdeční frekvence, analýza chůze, diagnostika držení těla, kinematická analýza vybraných pohybových akcí a řízení pohybu (motor control). Nezaneřeli jsme však ani na vrcholový sport, a proto studujeme biomechaniku skoku na lyžích a sjezdového lyžování, testujeme pohybové schopnosti sportovců ve vybraných disciplínách. Pravidelně pořádáme semináře pro trenéry ve skoku na lyžích a v severské kombinaci, na nichž své výsledky prezentujeme.

Témat řešíte mnoho. S kolika pracovníky?

Počet pracovníků naší laboratoře není vysoký (7 vysokoškoláků, 4 středoškoláci), a proto využíváme spolupráci s vybranými pracovišti doma i v zahraničí. Některé problémy vyžadují specialisty z Katedry fyzioterapie a algoterapie a Katedry funkční antropologie a fyziologie. V rámci UP spolupracujeme s Ústavem biofyziky LF, Katedrou aplikované fyziky PřF a oddělením rehabilitace a Klinikou neurologie ve FN. Ze zahraničních pracovišť mohou uvést např. Lakehead University (Kanada), Universidade Tecnica de Lisboa, Univerzita v Lublani, Institut für biomedizinische Technik und Physik ve Vídni a AWF Katovice. Velkým přínosem je práce pěti studentů postgraduálního studia a také pregraduálních studentů, pro které je „volně“ k dispozici většina zde používaných metodik.

Tim se dostáváme k otázce vybavení. Jak se vám daří získat prostředky pro nákup přístrojů a zařízení?

Chceme-li udržet krok v oblastech, kterými se zabýváme, musíme se snažit o získání finančních prostředků mimo naši univerzitu. V posledních dvou letech se podařilo získat větší grantové prostředky (zásluhou prof. Vaverky), které nám umožnily zakoupit potřebné zařízení z USA. Největší granty přinesly projekty „Posílení výzkumu na VŠ VS 97003“ (Centrum podpory zdraví a pohybové aktivity), „Kontakt ME 262“ a v posledním roce „CEZ – Optimalizace biomechanických modelů“. Kromě nákupu nového zařízení využíváme (doc. Salinger) některé přístroje nebo části systémů přímo na našem pracovišti, např. telemetrický systém VariaPulse TF3, určený pro diagnostiku variability srdeční frekvence (udělen jeden patent a jeden užitý vzor) a jeho inovovaná varianta VariaCardio TF4, mikropočítačový systém pro diagnostiku držení těla a deformit páteře DTP1 a další. Důležité nejsou pouze přístroje, ale také vytvoření odpovídajících metodologií, norem a postupů při zpracování dat, kdy je nezbytná spolupráce s dalšími specialisty (doc. Opavský, doc.

Stejskal, Dr. Kolisko, MUDr. Metelka, MUDr. Vařeka ad.). V této oblasti narážíme občas na problémy, které se daří řešit pouze zvýšeným úsilím jednotlivých pracovníků. Mluvit o tom, že pro podobná zařízení neexistuje pouze osmihodinová pracovní doba, by bylo nošením dříví do lesa.

Nedílnou součástí práce vědeckovýzkumných pracovišť je prezentace jejich výsledků...

Vystoupení na konferencích nebo publikace v časopise se v mnoha případech staly impulzem, který umožnil výrazný posun v řešených problémech. Dlouhodobý výzkum základních pohybových schopností a dovedností člověka a analýzy vybraných pohybových činností jsme doplnili o studie, zabývající se rozvojem síly, vertikálním skokem, otázkami laterality a posturální stability.^{1,2,3}

Abychom mohli analyzovat tyto problémy, rozvíjíme používané metody.⁴ Videografickou vyšetřovací metodu, která slouží k získání kinematických charakteristik pohybu, využíváme mimo jiné při analýze chůze.^{5,6} Pro výzkum aktivit v oblasti vrcholového sportu je tato metoda často jediná, kterou lze použít.⁷ Protipólem zkoumání vlastního pohybu je snaha o nalezení příčin a stanovení možností, kdy lze včasným zásahem předejít negativním následkům. Měření variability tepové frekvence patří mezi jednu z možností, jak včas upozornit na blížící se zdravotní komplikace. Přístroj VariaPulse TF3 je v současné době využíván jak v oblasti analýzy vlivu pohybové zátěže člověka na jeho srdeční variabilitu, tak i v kardiologii, diabetologii a neurologii.^{8,9}

V nejbližším období se chystáme nabídnout naše výsledky k publikaci do časopisu s vysokým impaktem. Takových příležitostí pro vědní disciplíny z oblasti tělesné kultury je relativně málo. Tento problém se však týká všech pracovníků v kinantropologických oborech.

1. Vaverka, F. a spol. (1999). Comparison of isometric and dynamic methods of strength training program. In R. H., Sanders, & B. J., Gibson (Eds.). Proc. of the 17th Int. Symp. on Biomechanics in Sports (pp. 425–428). Perth: Cowan University, Western Australia.

2. Vaverka, F. a spol. (1998). The relation-

ships between anthropometric body dimensions and the force-time structure of the vertical jump. In H. J. Riehle & M. M. Vieten (Eds.). Proc. of the 16th Int. Symp. on Biomechanics in Sports (pp. 257–260). Konstanz: UVK-Universitätsverlag Konstanz, Germany.

3. Vaverka, F. a spol. (1998). Stabilita postoje a lateralita dolních končetin. In K. Jelen & J. Pejšová (Eds.). Biomechanika člověka 98 – abstrakta (pp. 106–107). Praha: FTVS UK Praha pro Českou společnost pro biomechaniku.

4. Adamec, J., Novotný, P., & Vaverka, F. (1998). A comparison of various methods for the assessment of vertical jump height. In H. J. Riehle & M. M. Vieten (Eds.), Proc. of the 16th Int. Symp. on Biomechanics in Sports (p. 10). Konstanz: VUK Universitätsverlag Konstanz, Germany.

5. Janura, M. a spol. (1998). Kinematická analýza chůze u vybraných skupin pacientů. In K. Jelen & J. Pejšová (Eds.). Biomechanika člověka 98 – abstrakta (pp. 33–34). Praha: FTVS UK Praha pro Českou společnost pro biomechaniku.

6. Janura, M. a spol. (1998). Application of a 3D videography in the analysis of gait – basic information. Acta Univ. Palackiana Olomuc., Gymnica 28, 25–32.

7. Janura, M. a spol. (1998). A longitudinal study of intra-individual variability in the execution of the in-run position in ski jumping. In H. J. Riehle & M. M. Vieten (Eds.). Abstracts of the 16th Int. Symp. on Biomechanics in Sports (p. 35). Konstanz: UVK-Universitätsverlag Konstanz.

8. Salinger, J. a spol. (1998). The evaluation of heart rate variability in physical exercise by using the telemetric VariaPulse TF3 system. Acta Univ. Palackiana Olomuc., Gymnica 28, 13–23.

9. Salinger, J. a spol. (1998). Microcomputer system VariaCardio TF4 designed for the diagnostics of heart rate variability during human movement. In H. J. Riehle & M. M. Vieten (Eds.). Proc. of the 16th Int. Symp. on Biomechanics in Sports (pp. 563–566). Konstanz: UVK-Universitätsverlag Konstanz.

-mh-

Glosa

Z mnohého mnoho

Každý obchodník ví, že jeho obrat, a tedy i zisk je struktura tvořená součinem dvou položek: velikosti dílčích nákupů a počtu těchto nákupů. V souladu se zásadou Velký obrat, malý zisk (míněn je zisk plynuocí z jednoho dílčího nákupu) si navíc uvědomuje, že se lze docela dobře spokojit s málem, je-li zdrojů tohoto mála dostatečně mnoho.

Co je známo obchodníkovi, neuniká ani ministrovci financí. Jeho ochota hodně přidat dobře placeným poslancům v protikladu ke zjevné neochotě přidat byt jen docela málo chudým občanům je zjevná. Právě tak si počíná v procesu inverzním, při vybírání daní; haléř chudáků, díky množství chudých, může v úhrnu znamenat víc než zlaták boháče.

Množství se tak stává pro mnohost faktorem ve jednom ohledu rozhodujícím.

Tim se projevuje tým, co má lidstvo společného s mravenci, včelami a jiným pospolitým hmyzem.

Má to dopad i na vědu.

Až donedávna se lidstvo od hmyzu odlišovalo tím, že u lidí přetvářal význam jedince při objeovávání nového – význam jedince ve vědě nebo u umění.

I tohle však vývoj mění.

Obávám se, že se význam této individualistické dimenze lidství výrazně snižuje. Také objeovávání je stále více záležitostí kolektivu; role jedince je pouze dílčí, zastupitelnost a nahraditelnost jedince se stává stále více samozřejmou. Nápad, myšlenka jako produkt individuálního mozku sice nadále existují; jejich realizace se však opět ujímá kolektiv, někdy i ve snaze nápad umrtovit, nehodí-li se právě vládnoucímu monopolu.

Jev diskutovaný v téhle úvaze má jen malou politickou podminěnost. Zdá se být zákonitou součástí lidské fylogeneze.

Možný politický dopad diskutovaného jevu se snad projevuje tím, že i do politiky jsou přednostně vybírání jedinci šediví, nudní, nezajímaví, uniformní, prostě nijak nevybočující z mezí průměru lidského množství.

Spíše bohužel než bohudík.

S. Komenda

Věda se stala tak nákladnou, že její podpora může být oprávněna pouze na základě dobrodiní, které přináší lidstvu.

(K. Nouza)

Představujeme: absolventi doktorského studijního programu PdF UP – léto 1999

Mgr. Antonín Bůžek, Ph.D., odborný asistent Katedry pedagogiky s celoškolskou působností na PdF UP. Je absolventem FF UP, oboru učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů v kombinaci pedagogika – občanská nauka. Na závěr kombinovaného studia oboru pedagogika, jež absolvoval pod vedením školitele doc. J. Špičáka, obhájil dne 12. 1. 1999 disertační práci s názvem *Podíl volnočasových aktivit na profesním zaměření a přípravě studentů učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů*. Do rámce pedagogiky, kterou vyučuje, vkládá problematiku dětských práv a sociálně patologických jevů.

Z publikační činnosti uvádíme:

Společenská problematika Romů. In AUIPO, Pedagogická fakulta UP – Studia pedagogica 3. Olomouc 1994, s. 47–53.

Možnosti pedagogického ovlivnění projevů šikanování u žáků základních škol. In: Zborník z konferencie Cesty demokracie vo výchove a vzdelávaní. Bratislava: Juventa, 1997, s. 47–49. Ochrana dítěte před sociálně patologickými jevy. Díl první. Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 1996. 37 s.

H. Grecmanová, D. Holoušová, E. Urbanovská, A. Bůžek: Obecná pedagogika II. Olomouc: Hanex, 1998. 194 s.

PaedDr. Lenka Konečná, Ph.D., zástupkyně ředitelky Základní školy v Litovli. Je absolventkou PdF UP, oboru učitelství pro 1. st. ZŠ; v roce 1985 vykonala rigorózní zkoušku z oboru učitelství pro 1. st. ZŠ. Na závěr kombinovaného studia oboru pedagogika, jež absolvovala pod vedením doc. PhDr. O. Obsta, obhájila dne 21. 4. 1999 disertační práci na téma *Učebnice pro 1. stupeň základní školy se zvláštním zřetelem na učebnice prouky*.

Z publikační činnosti uvádíme:

Prouka 1. 1. vyd. Olomouc, Prodos 1992.

Prouka 2. 1. vyd. Olomouc, Prodos 1993.

Prouka 3. 1. vyd. Olomouc, Prodos 1993.

PaedDr. Miroslav Kopecký, Ph.D., odborný asistent Katedry antropologie a zdravotní PdF UP. Magisterské studium absolvoval na PdF UP, obor učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů v kombinaci tělesná výchova – biologie. V roce 1989 složil rigorózní zkoušku rovněž v oboru učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů. Na závěr kombinovaného studia oboru antropologie, jež absolvoval pod vedením doc. J. Klementy, obhájil dne 14. 4. 1999 disertační práci s názvem *Somatický vývoj a fyzická zdatnost chlapců ve věku 10 až 15 let z Olomouce*.

Publikace:

Akcelerace růstu a sekulární trend u chlapců ve věku 10 až 14 let z pohledu jednoho století. In Bull. Slov. antropol. spol. 1. 1998, s. 55–58.

Mgr. Jana Marečková, Ph.D., odborná asistentka Ústavu teorie a praxe ošetrovatelství LF UP. Absolventka PdF UP, obor pedagogika – ošetrovatelství. Členka Sigma Theta Tau – mezinárodní organizace pro vědu a výzkum v ošetrovatelství, členka výboru olomoucké pobočky České společnosti antropologické. Na závěr kombinovaného studia oboru antropologie, jež absolvovala pod vedením prof. J. Pohanky a MUDr. R. Goldmanna, obhájila dne 14. 4. 1999 disertační práci na téma *Výskyt rizikových faktorů kardiovaskulárních onemocnění studentek ošetrovatelství a možnosti jejich ovlivnění*.

Publikace:

Rizikové faktory ischemické choroby srdeční u studentek pedagogické fakulty (1994, vnitřní grant UP).

Pozitiva a negativa ošetrovatelské péče v ČR (State converence of Maternal Child Nurses, Richmond, USA, 1997).

Změny v profesionální přípravě sester a ošetrovatelský management jako reakce na měnící se prostředí (výroční konference American International Health Alliance, Zagreb, Croatia, 1997).

PhDr. Marie Zouharová, Ph.D., odborná asistentka Katedry českého jazyka a literatury PdF UP v Olomouci. Absolvovala PdF UP, obor učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů, kombinace český jazyk – německý jazyk, dále pak na FF UP rozšiřující studium učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 5. – 12. roč. ZŠ, kombinace český jazyk – německý jazyk. V roce 1981 složila rigorózní zkoušku v oboru pedagogika – teorie vyučování českému jazyku. Na závěr kombinovaného studia oboru pedagogika, jež absolvovala pod vedením doc. J. Konečného, obhájila dne 26. 1. 1999 disertační práci na téma *Problematika osvojování pojmů ve vyučovacím procesu*. Zabývá se zejména problematikou vyučování skladbě v českém jazyce na 2. st. ZŠ, je autorkou asi 40 článků publikovaných v odborných časopisech a sbornících, skript i recenzí. Vstupuje s příspěvky na konferencích. Je spoluřešitelkou grantů týkajících se zdokonalení vzdělávacího procesu a aktualizací moderních lingvistických metod.

-red-

Člověk by měl jít příkladem. Není však nezbytné, aby ten příklad šel úplně snadno vyřešit.

* * *

Hledání pravdy je hodno obětí – jsou-li to oběti hledajícího.

* * *

Přesnost je kategorie podmiňovaná možností.

-kos-

Jubileum

Doc. Pavel Stejskal, CSc., jubilant

V průběhu prázdnin se dožil významného životního jubilea proděkan FTK UP doc. P. Stejskal. Vzhledem k tomu, že v této době bývá zpravodajství Žurnálu UP už tradičně přerušeno, vrátime se alespoň dodatečně k opožděnému blahopřání:

Skutečnost, že se náš kolega, spolupracovník a proděkan FTK UP dožívá šedesáti let, je při jeho pracovním zatížení a životním elánu pro mnohé z nás překvapením, a proto mi dovolte malé ohlédnutí.

Doc. MUDr. Pavel Stejskal, CSc. se narodil 10. 7. 1939 v Brně. V roce 1963 ukončil studium na Lékařské fakultě UP v Olomouci. Po ukončení studia působil nejprve na Katedře normální anatomie, později na Katedře tělovýchovného lékařství LF UP. Po jmenování docentem v roce 1984 se stal vedoucím Ústavu sportovní medicíny v Praze a od roku 1989 působil i jako přednosta Ústavu tělovýchovného lékařství na III. lékařské fakultě UK v Praze. V roce 1994 se vrací do Olomouce na nově zřízenou Fakultu tělesné kultury UP, kde na Katedře funkční antropologie a fyziologie působí dodnes.

Na naší fakultě se zapojil do práce Akademického senátu, jehož se stal v předminulém období předsedou; dnes vykonává funkci proděkana pro vědeckovýzkumnou činnost a zahraniční styky FTK UP. Jeho bohatá pedagogická a výzkumná práce je pro naši fakultu velkým přínosem a zárukou jejího dalšího rozvoje.

Milý kolego, přijmi poděkování za vše, co jsi pro naši fakultu vykonal. Do dalších let Ti přejeme hodně zdraví, životních úspěchů a tvůrčí pohody.

S úctou

Doc. J. Salinger, CSc.,
proděkan FTK UP pro rozvoj a organizaci

Univerzita a město

Prof. J. Procházka – držitel Ceny města Olomouc

V posledním čísle minulého ročníku Žurnálu UP jsme uveřejnili krátké medailony významných osobností z řad členů akademické obce UP, kterým byly 24. 6. 1999 uděleny *Ceny města Olomouce*. V prostorách Klášterního Hradiska tehdy obdržel toto významné ocenění celoživotního díla také prof. MUDr. Josef Procházka, CSc., emeritní profesor Lékařské fakulty UP. S politováním jsme nuceni přiznat, že zcela unikl pozornosti naší redakce, za což se jemu i čtenářům omlouváme a alespoň se zpožděním přinášíme několik informací o jeho působení v Olomouci a na její univerzitě, tak, jak je při rozhovoru zachytil náš fotoreportér T. Jemelka:

Po absolvování Lékařské fakulty UK v Praze v roce 1945 působil prof. J. Procházka jako lékař nejprve v Hradci Králové a poté v Olomouci. Na Lékařské fakultě UP a ve Fakultní nemocnici Olomouc (interní klinika) pracoval od roku 1953 do roku 1984. Patří mezi první lékaře, kteří začali léčit leukémii s použitím chemoterapie; v této oblasti také publikoval. Je zakládajícím členem Čs. hematologické společnosti a členem redakční rady časopisu *Vnitřní lékařství*.

Cena města Olomouce za rok 1999 mu však byla udělena především za jeho dlouholetou organizátorskou a tvůrčí činnost v rámci olomouckého hudebního života, koncertů a hudebních setkání. Prof. J. Procházka byl již při svém působení v Hradci Králové jednatelem tamního komorního spolku, v Olomouci byl

členem „lékařského“ klavírního tria a kvarteta (spolu s prof. Luklem) a po řadu let stál v čele olomouckého *Kruhu přátel hudby*, v jehož rámci organizoval desítky koncertů předních českých, slovenských i zahraničních komorních umělců. V současnosti působí toto sdružení pod názvem *Spolek pro komorní hudbu – občanské sdružení* a prof. J. Procházka v jeho vedení dosud působí.

Text a foto -tj-

Hodnocení vnitřních grantů UP za rok 1998 /I/

Dva milióny korun vydělila Vědecká rada UP na vnitřní granty pro rok 1998. Využití těchto finančních prostředků bylo na zasedání VR UP 14. 6. hodnoceno jako velmi dobré, a to především z hlediska dosažené úrovně předložených výstupů. Od tohoto čísla Žurnálu UP budeme publikovat postupně celkový přehled těchto výstupů podle příslušnosti k jednotlivým fakultám:

Přírodovědecká fakulta

1. **Doc. Mgr. Zdeněk Trávníček, Dr.:** *Jednojaderné a vícejaderné dialkylidithiofosfáty niklu s N-donorovými ligandy – jejich syntéza, struktura a vlastnosti*

Přidělená částka: 35 tis.

Výstup:

Trávníček, Z.; Machala, V.; Šindelář, Z. and Biler, M.: *Preparation and characterization of nitrogen donor base adducts of bis(O, O'-di-isoamylidithiophosphato) nickel (II)*; XXXIII International Conference on Coordination Chemistry, Florence, Italy, 30. 8. – 4. 9. 1998, p. 716.

P. Kopel, Z. Trávníček, M. Biler, R. Panchártková and J. Walla: *Nickel (II) complexes involving trithiocyanuric acid and N-donor ligands*; XXXIII International Conference on Coordination Chemistry, Florence, Italy, 30. 8. – 4. 9. 1998, p. 686.

2. **Mgr. Milan Veselý:** *Výzkum behaviorálního mechanismu „rain-harvesting“ u agam r. Trapelus*

Přidělená částka: 20 tis.

Výstup:

Milan Veselý and David Modrý: *The „Rain-harvesting“ behavior in lizards genus Trapelus (Reptilia: Agamidae)*; připraveno do tisku (předloženo rukopis).

3. **Mgr. Radek Zboril:** *Studium tvorby beta-oxidu železitého a dalších forem oxidu železitého při tepelném rozkladu siranu železitého*

Přidělená částka: 125 tis.

Výstup:

R. Zboril, M. Mašláň and D. Krausová: *The Mechanism of B-Fe2O3 formation by the solid-state reaction of NaCl and Fe2(SO4)3*; bude publikováno v monografii Miglierini/Petridis: Spectroscopy in Materials.

Zboril R., Mashlan M., Krausova D., Pikal P.: *B-Fe2O3 as the product of Fe2(SO4)3 thermal decomposition*; (Sborník, konference Durban, 1998).

4. **Mgr. Ivona Velecká:** *Populační dynamika vodních měkkýšů (Mollusca): Biologické a matematické aspekty výzkumu*

Přidělená částka: 50 tis.

Výstup:

Jan Andres, Jiří Fišer, Libor Jüttner, Ivona Velecká: *Population Dynamics of Bithynia Tentaculata*; Acta Univ. Palacki. Olomuc., Fac. rer. nat., Mathematica 37 (1998) 7–34.

Ivona Velecká, Jan Andres, Libor Jüttner: *Mathematical modelling of population dynamics of freshwater mollusc bithynia tentaculata (Linné, 1758)* (Gastropoda: Prosobranchia); Acta Univ. Palacki. Olomuc., Fac. rer. nat., Biologica 36 (1998).

5. **Mgr. Dagmar Jančová, Mgr. Michaela Sedlářová:** *Cytopatologické a patobiochemické aspekty interakce rostlin a fytopatogenních hub*

Přidělená částka: 87 tis.

Výstup:

L. Luhová, D. Jančová, A. Lebeda, I. Frébort, and P. Peč: *Amine oxidase, peroxidase, acid phosphatase and catalase activities in seedlings of Pisum spp. cultivars. Changes of activities of these enzymes in Pisum spp. after Fusarium oxysporum infection*; Chem. Papers 52, 593 (1998).

A. Lebeda, D. Jančová, L. Luhová: *Encimi patogenezi rastlin – biokemijski vidik interakcij med rastlinami in patogeni*; 2nd Slovenian symposium on plant physiology September 30 – October 2, 1998 (Sborník).

A. Lebeda, D. Jančová, L. Luhová: *Enzymes in plant pathogenesis – biochemical aspects of interactions between plants and pathogens*. (Sborník viz. výše)

L. Luhová, D. Jančová, A. Lebeda, E. Křístková, P. Peč, I. Frébort: *Spremembe encima aktivnosti v rastlinah orste cucumis sativus med infekcijo s pepelasto plesnijo*. (Sborník)

L. Luhová, D. Jančová, A. Lebeda, E. Křístková, P. Peč, I. Frébort: *Changes in enzyme activities in cucumis sativus during powdery mildew infection*. (Sborník)

6. **Dr. Mgr. Radomír Halaš:** *Studium vlastností relačních struktur a algeber*

Přidělená částka: 70 tis.

Výstup:

I. Chajda a R. Halaš: *Ideals in permutable and 0-regular varieties*; *Discussiones Mathematicae, Algebra and Stochastic Methods* 18 (1998) 75–83.

R. Halaš: *Boolean algebra of polars as a reflector*; *Contributions to general algebra 10, Proceedings of the Klagenfurt Conference, May 29 – June 1, 1997*, Verlag Johannes Heyn, Klagenfurt 1998.

G. Czédli, R. Halaš, K. A. Kearnes, P. P. Pálffy and Á. Szendrei: *The join of two minimal clones and the meet of two maximal clones*. (v tisku)

R. Halaš: *Congruences in posets*. (v tisku)

7. **Mgr. Michaela Bobková:** *Matematické modelování úloh svázané termopružností, variací nerovnice a optimální řízení*

Přidělená částka: 60 tis.

Výstup:

M. Bobková: *Greenovy formule pro operátory 4. řádu v 1D*. (v tisku)

8. **Mgr. Zdeněk Směkal, Dr.:** *Příprava a fyzikálně-chemické studium nových polyjaderných komplexů mědi s oxalátem jako můstkovým ligandem*

Přidělená částka: 30 tis.

Výstup:

Z. Směkal, Z. Trávníček, M. Nádvorník, Z. Šindelář, R. Klička and J. Marek: *Synthesis and characterization of (-oxalato) nickel (II), copper (II) and zinc (II) complexes with chelating polyamines*; *Collect. Czech. Chem. Commun.* (Vol. 63) (1998).

Z. Směkal, P. Thornton, Z. Šindelář and R. Klička: *Synthesis and characterization of (-oxalato) copper (II) and nickel (II) complexes*; *Polyhedron* Vol. 17, No. 10, pp. 1631–1635, 1998 Elsevier Science Ltd.

9. **Ing. David Milde (Mgr. Petr Barták):** *Studium korelace mezi obsahy fyziologicky významných kovů v klinických materiálech a nádorovým onemocněním*

Přidělená částka: 40 tis.

Výstup:

Milde D., Novak O., Stuzka V., Vyslouzil K., Indrak K., Machacek J.: *Trace element correlations in the blood serum with some kinds of cancer*. (v tisku)

Pokračování v příštím čísle

Rozhovor

Honba za Sluncem (a tmou)

Do oblasti tzv. pásu totality, tj. oblasti úplného zatmění Slunce, se vedle mnoha dalších odborných i laických pozorovatelů letos v létě vydala i pětičlenná skupina vědeckých pracovníků Katedry teoretické fyziky PŘF UP. Za cíl své cesty zvolili řešitelé grantového projektu *Pozorování úplného zatmění Slunce 11. srpna 1999* (viz Žurnál UP č. 32) město Szeged v jihovýchodním Maďarsku.

O průběhu a výsledcích expedice jsme hovořili s Mgr. E. Kobzovou, která se na realizaci výzkumných experimentů podílela:

Jak hodnotíte úspěšnost expedice za úplným zatměním Slunce?

Přivezli jsme si celkem osm filmů z fáze úplného zatmění; ze tří chceme zpracovat fotometrii bílé koróny, tj. fotometrickou škálu rozložení slunečního jasu, dále jsme získali snímky sluneční koróny, podle kterých budeme určovat její morfologii, tj. jaký byl tvar koróny, která se v průběhu slunečního cyklu trojicího přibližně jedenáct let mění, natočili jsme také videozáznam z průběhu úplného zatmění, podle kterého budou určovány okamžiky, kdy Měsíc zakryl a postupně zase odkrýval Slunce, tj. určení začátku částečného zatmění, začátku úplného zatmění a konce úplného a částečného zatmění, zvláště tzv. kontakty T2 a T3, další videozáznam bude sloužit potřebám výuky a po-

pularizace. Kromě jednoho experimentu, ke kterému jsme nesehnali potřebné technické vybavení, jsme tedy byli úspěšní a s výsledky jsme spokojeni.

Byla v Szegedu opravdu tma? Jak na vás působila atmosféra při úplném zatmění Slunce?

Tma tam skutečně byla (ale baterky jsme nepotřebovali). Viděli jsme barevné oranžové pásy kolem obzoru, které postupně přecházely do tmavě modré až černé a celá ta zvláštní atmosféra, to tlumené různověsé světlo, trvala asi čtvrt hodiny před a čtvrt hodiny po zatmění: nahoře tma, u obzoru světlý pás. A najednou úplná tma. Nádherně byly vidět všechny hvězdy, jako v noci. Zvlášť jasně zářila Venus. Potom stačil jeden jediný sluneční paprsek a rázem byl zase jasný den.

Měli jste tedy velké štěstí, protože na mnohá místa v pásu totality bylo zataženo...

Ano, ale museli jsme prchat. Ráno, když jsme se v Szegedu probudili, byla bouřka a přišlo. Protože se zdálo, že fronta jde od severozápadu, usoudili jsme, že nejohroženější bude ji projet. Naštěstí se to podařilo, ale ještě půl hodiny před úplným zatměním jsme seděli v autobuse, a první fázi, kdy začínalo částečné zatmění, jsme pozorovali oknem.

Jaký byl váš nejsilnější zážitek?

Byly to asi chvíle, kdy jsme honili mraky, nebo spíše ony honily nás, protože šly vlastně za námi.

Ujžděli jsme jim na severozápad a ukazovali si: tam je modro, tam jedme, ještě to stihneme – a dávali jsme se při tom nervózně na hodinky. Ještě ve 12. 28 jsme pořád jeli, chtěli jsme vyjet úplně mimo oblačnost. Nakonec jsme pro jistotu obsadili dvě stanoviště, já jsem byla ve skupince, která u jednoho pěkného vinného vinohradu začala asi ve 12. 35 chystat stativ.

Jaký bude postup při zpracovávání výsledků expedice a jaké bude jejich využití?

Získané poznatky budeme zpracovávat asi půl roku, výsledky grantového projektu bychom měli předložit v únoru příštího roku. Předpokládám, že budeme publikovat jeden či dva články v Acta Universitatis Palackianae, jeden z členů výpravy, J. Kovář, píše na toto téma diplomovou práci. Plánujeme také další spolupráci s některými pracovišti v České a Slovenské republice a na říjen chystáme přednášky s diapozitivy a videozáznamy i s využitím konkrétních zážitků, zajímavostí a zkušeností. A co se týče další výzkumné práce – rádi bychom byli svědky příštího úplného zatmění Slunce, které nastane 21. 6. 2001 v centrální Africe. Takže příště možná na Madagaskaru.

Za rozhovor poděkovala

V. Mazochová

MEZI NÁMI VZDĚLANCI

„UNIVERZITNÍ CEREMONIÁL

je historicky utvářeným souborem pravidel určujících vystupování akademické obce během univerzitních slavností,“ konstatuje Agnieszka Sojková ve 12. čísle ALMA MATER, dvouměsíčníku Jagellonské univerzity v Krakově, z května t. r. a pokračuje:

„S univerzitním ceremoniálem jsou úzce spojeny jeho rekvizity, čímž rozumíme užívané insignie a oděvy. K univerzitním insigniím náležejí žezla, řetězy a prsteny. Žezla jsou symboly nezávislosti univerzity, kterou si vysoké učení vybojovalo ve středověku, a současně představují odznaky pravomocí rektora, popř. děkanů fakult. (...) Rektor, prorektor a děkan fakult nosí ozdobné řetězy. (...) Kromě insignií jsou součástími univerzitního ceremoniálu rovněž úbory akademických hodnostářů a pedelů nesoucích žezla. Střih současných ceremoniálních úborů je odvozen z úborů užívaných na německých univerzitách; vznikl v 19. století.“

V zájmu úplnosti musíme k uvedenému výčtu univerzitních insignií dodat, že k nim náležejí ještě prapory – standardy a ze fungování vysoké školy by nebylo myslitelné bez pečetiadel, dnes bez razítek. Agnieszka Sojková pak popisuje vývoj talárů (z lat. talaris – sahající po kotníky) na Jagellonské univerzitě od středověku až do současnosti, jakož i průběh inauguračních a imatrikulačních slavností na krakovském vysokém učení, založeném již v roce 1364; průběh zdejšího univerzitního ceremoniálu je dokumentován v roce 1400, kdy byla Jagellonská univerzita obnovena. Olomoucké vysoké učení se sice nemůže honosit tak dlouholetou tradicí, ale než vznikla moravská univerzita, neměla Olomoučanů získalo univerzitní grady právě na Jagellonské univerzitě, a bylo tedy krakovských univerzitních ceremonií účastno.

Jak vyhlížely první univerzitní ceremonie na jezuitské akademii v Olomouci? Toto vysoké učení vzniklo 22. prosince 1573, kdy římskoněmecký císař Maxmilián II. udělil olomoucké jezuitské koleji na žádost jejího rektora, Španěla Hurtada Péreze, a na přímluvu olomouckého biskupa Jana Grodeckého latinskou listinou práva vysokého učení. Olomoucký biskup Vilém Prusinovský z Víckova, iniciátor založení druhé nejstarší univerzity v českých zemích, zemřel v předchozím roce, a jen diplomatické obratnosti rektora Péreze vděčila olomoucká jezuitská kolej za konfirmační privilegium papeže Řehoře XIII., datované 22. ledna 1573, jímž byla potvrzena fundace biskupa Prusinovského. Teprve po třech letech přišel do Olomouce Angličan George Warr, aby tu vyučoval filozofii, čímž byl dán základ olomoucké fakultě svobodných umění, dnešním termínem fakultě filozofické. Dne 18. října 1576 byl na olomoucké akademii slavnostně zahájen akademický rok řeckým a latinským proslo-

vem, recitací veršů a velkou disputací o filozofii, která trvala ještě dva následující dny.

Pro novopcečené studenty olomoucké akademie bylo však mnohem důležitější, že už 15. října 1576 se na její půdě konala za přítomnosti jezuitského provinciála Maggia, rektora Péreze a dalších hodnostářů první depozice budoucích posluchačů filozofie a žáků dvou nejvyšších tříd gymnázia: rétoriky a humanior. Při depozici, tj. odložení, jinak beátních, odkládali studenti ze sebe beanismus, hrubé mravy, a byli přijímáni do řad akademické obce zápisem do matriky. Od dnešní imatrikulace se depozice podstatně lišila svým drastickým průběhem – beán byl posazován na dřevěného kozla a neotesaných způsobů byl zbavován dřevěnou břitvou, hřebem, pilou apod. Depozici absolvovalo v Olomouci roku 1576 celkem 86 studentů (z toho 12 slechticů). Matrika z této doby se sice nezachovala, ale z popisu v mladší matrice (Matricula Academiae Olomucensis) plyne, že jako první byli zapsáni Jiří Mertl z Kroměříže, Tomáš Hanel ze Šumperka a Martin Sitzius z Olomouce, Moravanů bylo 24, Slezanů 19, tři Poláci, tři Češi, dva Italové a po jednom Bavoru, Francouzi, Charoátu, Prusu a Švábu.

První promoce se v Olomouci konaly 21. října 1578, kdy bylo prohlášeno pět posluchačů bakaláři svobodných umění. První promoce na mistra nebo doktora svobodných umění se uskutečnila 30. dubna 1579, promováni byli tři bakaláři. Popis promočních ceremonií se dochoval z konce 17. století. V den slavnosti promotor a děkan fakulty odvedli za zouků intrád kandidáty do chrámu Panny Marie Sněžné, v čele průvodu kráčel pedellus nesoucí žezlo fakulty. Po službách božích se průvod vrátil do vyzdobeného akademického sálu. Zde promotor přednesl řeč o univerzitních gradech a akademických promociích, jeden z kandidátů vznesl prosbu o udělení gradu, načež předstoupil pedellus a vyběhl kandidáty, aby dotýkajíc se žezla dvěma prsty přísahali děkanu a fakultě poslušnost a věrnost ve slušných a početných věcech. Kandidáti oblékli bakalářský šat – kápi z hedvábí – a promotor je promoval „k věšší slávě boží, pro dobro katolické církve a ke cti naší Akademie“ (jednacím jazykem ceremoniálu byla latina). Můžeme soudit, že promočnímu průvodu přihlížely početné zástupy Olomoučanů i venkovanů z širokého okolí.

Dnes se tak v Olomouci bohužel neděje. Zato v Krakově se dodržuje tradice velkolepého inauguračního průvodu akademických hodnostářů v talárech a s insigniemi, a to z Collegium Maius ulicí sv. Anny do Collegium Novum, přičemž rektor kráčí až v závěru průvodu. V aule Collegium Novum pak rektor Jagellonské univerzity zahajuje

akademický rok klasickou formulí „Quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit! – Af je to k dobru, štěstí, blahu a zdaru!“

J. Fiala

Unikátní vyobrazení univerzitní ceremonie se dochovalo na nejstarší známé olomoucké univerzitní tezi z roku 1640 (ve sbírkách Britského muzea v Londýně) – jeden z univerzitních mistrů předává diplom novému magistru Janu Lysovskému z Lysovic (výřez).

Přečetli jsme za vás

Myšlení jako vášně

Fakt, že je i dnes možné projít některé fakulty ležérním způsobem, to je jedna z ostud České republiky. Po ukončení vysokoškolského studia má být člověk entuziasticky vzdělanou mladou ženou nebo vzdělaným mladým mužem, který na předchozích pět let vzpomíná jako na neobyčejně tvrdou dřinu. Jak není studium spojené s úmorným vyseďováním do noci nad knihou a s desítkami hodin týdně prožitých v pitevnách, laboratořích nebo ateliérech, pak nejde o vysokoškolské studium, ale o kabaret.“

Z knihy rozhovorů L. Jaklové s prof. R. Zahradníkem, DrSc., mezinárodně významným kvantovým chemikem a předsedou Akademie věd ČR, *Myšlení jako vášně* (Academia Praha, 1998)

-mh-

Nestudovat zbytečně?

Řekl bych, že lidé nemají studovat zbytečně. Kdo k tomu nemá nadání a vnitřního puzení, ten má zůstat doma a pracovat rukama. Dobrý rolník, dobrý dělník ješť mně milejší než špatný advokát. To je pravým zlem: lidé si představují, že duševní práce je lehká práce, že vlastně ani prací není, a proto po ní touží. Ješť horší je však touha mít se dobře bez obecně užitečné práce. To je parvenuovství dneška – mít moc a peníze bez práce a zásluhy. Tak se mi zdá, že je mnoho nadbytečných studentů. Potom vegetují jako advokáti, doktoři, profesori. Dobrá duševní práce je práve tak vysilující jako fyzická. Lidé se však vyhýbají těžké práci, duševní i tělesné. Musíme mládež k tomu vychovávat, aby se za práci nestyděla.

Z rozhovory T. G. Masaryka s redaktorem *Prager Tagblatt*, 8. 12. 1929. Ve sborníku TGM národu.

-kos-

Připustí-li škola, aby se učení stalo pro žáky nudou, je to politováníhodné. Připustí-li, aby se pro ně stalo nudným poznání, je to tragické.

S. Komenda, *Veřejné tajemnosti*, Alda, Olomouc 1999, 114 str.

-mh-

Studentská rubrika

Poděkování zahraničních studentů

V rámci projektu Socrates-Erasmus absolvovali v minulém školním roce studenti druhého ročníku School of Health Staffordshire University tříměsíční výuku na Lékařské fakultě UP. Při svém pobytu si doplňovali studijní modul svého ročníku o znalosti z provozu českého zdravotnictví. Navštívili řadu pracovišť Fakultní nemocnice v Olomouci a před odjezdem vyslovili velkou vděčnost všem, kteří se jim věnovali a pomohli jim úspěšně dokončit jejich práci:

V průběhu našeho tříměsíčního pobytu v Olomouci jsme viděli mnoho z Fakultní nemocnice UP. Celý pobyt byl veskrze zajímavý, nehledě na jeho vzdělávací hodnotu. Rádi bychom poděkovali ze-

jména našim anglicky mluvícím partnerům a kolegům, pro něž musela být naše společnost občas jistě velmi obtížná a únavná.

Mnohokrát děkujeme.

S úctou Vaši

Michael Rhodes a Sally Edwards.

Garantem projektu výměnných studentských pobytů s univerzitou ve Staffordu je Ústav lékařské biofyziky LF UP, pobyt studentů ošetřovatelské organizačně a tematicky zajištuje Ústav teorie a praxe ošetřovatelsví LF UP spolu s jednotlivými klinikami a pracovišti Fakultní nemocnice Olomouc. Projekt pokračuje i ve školním roce 1999/2000.

-dol, red-

anketa anketa anketa anketa anketa anketa anketa anketa

Budeme volit nového rektora UP

Na prvním zasedání Akademického senátu UP koncem září bude vyhlášena volba nového rektora UP. Funkční období současného rektora UP prof. L. Dvořáka, CSc., končí 31. 1. 2000.

MŠMT ČR však požádalo o oznámení jména nového rektora do 19. 11. 1999. I když jména kandidátů zatím nejsou známa, jistě se již nyní mnoho členů akademické obce zamýšlí nad vhodným typem kandidáta na post rektora UP, nad očekávaným stylem jeho práce a nad úkoly, které by měl ve svém funkčním období řešit prioritně. Redakce Žurnálu UP by chtěla povzbudit členy akademické obce k hojně a odpovědně účasti na nadcházející volbě. V předstihu proto otev-

rá prostor pro odpovědi na tyto anketní otázky:

Počínaje tímto prvním číslem 9. ročníku Žurnálu UP budeme anketní otázky otiskovat a současně zveřejníme i odpovědi, které, jak očekáváme, nám do redakce pošlou čtenáři univerzitního listu. Mohou je do redakce doručit osobně, vnitřní poštou, e-mailem, faxem nebo telefonicky (kontaktní adresy jsou uvedeny v tíraži).

Doufáme, že členové akademické obce využijí příležitosti a dají podnět k zamýšlení nejen svým kolegům, ale i kandidátům na nejvyšší akademickou funkci své alma mater.

-red-

1. Jaký typ osobnosti by měl nový rektor UP představovat? (Důraz na vědeckou kvalifikaci, mezinárodní zkušenosti, administrativní způsobilost, manažerské schopnosti, strategické uvážování atp.)
2. Na kterou oblast (oblasti) by se měla zaměřit řídicí práce nového rektora především (priority)?
3. V čem by se měl dosavadní styl řízení univerzity změnit (resp. zachovat)?
4. Další poznámky.

anketa anketa anketa anketa anketa anketa anketa anketa

Placená inzerce

Jeden podpis stačí

SPOROŽIROVÝ ÚČET
→ Jednorázové platby, tvrdé příkazy

ZDARMA
→ Vedení účtu, zaslání výpisů, vydání platební karty, tvrdé příkazy, otevření účtu

PLATEBNÍ KARTY
→ VISA ELECTRON - výběr z bankomatů, platby v obchodech
→ Možnost vydání kreditní karty VISA ELECTRON STUDENT

OVĚŘENÁ ÚPŘEDNOST (KVALITATIVNĚ)
→ Automatické sjednání bez ručitele s limitem 10 000 Kč

MIMORÁDNÉ PŘEMIE
→ Pravidelná prémie 400 Kč k 31. 12.
→ Při absolvování VS s významným odměnou 10 000 Kč

SPOROTEL
→ Telefonicky ovidíte svůj účet, ať jste kdekoli
→ Telefonní karta *

ES
ČESKÁ SPORITELNA a.s.
Banka pro život.

selekt linka: 8000 129 129
internet: www.esas.cz

* Platí při založení účtu od 1.9. do 30.9.1999

... a tento týden...

11. ZÁŘÍ

Vlastivědné muzeum Olomouc: Prof. PhDr. P. M. Habáň OP, 100. výročí narození. Seminář. Pořádá CMTF UP, PdF UP, Klášter dominikánů v Olomouci, VSMO a Vlastivědné muzeum Olomouc.

11. – 14. ZÁŘÍ

Fakulta tělesné kultury UP: Pohyb a zdraví. Mezinárodní konference. Pořádá FTK UP.

15. – 17. ZÁŘÍ

Právnická fakulta UP: XVIII. neonatologické dny. Konference. Pořádá Novorozenecké oddělení FNO, Nadace malíčků Olomouc, Česká neonatologická společnost ČLS JEP.

16. – 17. ZÁŘÍ

Teoretické ústavy LF UP, Hněvotínská 10: Celostátní konference lékařské genetiky. Pořádá Ústav lékařské genetiky a fetální medicíny LF UP.

18. ZÁŘÍ

Sportovní hala FTK UP, 9–17 hod.: Basketbal SK UP – kvalifikační turnaj o extraligu (dorstenci).

19. ZÁŘÍ

Sportovní hala FTK UP:
8–11 hod. – basketbal SK UP – kvalifikační turnaj o extraligu (dorostenci)
14 hod. – házená SK UP – Otrokovice (žacky)
15.15 hod. – házená SK UP – Bohunice (dorostenky DL)
17 hod. – házená SK UP – Karviná (ženy II. NL)

-red-

Na pultech knihkupectví

Máte rádi citáty a aforismy?

Naším nejpřednějším autorem v oblasti medicínského humoru je primář MUDr. Svatopluk Káš, CSc., z Prahy, který si před nedávnem připomněl své sedmdesátiny. Jakoby k narozeninám mu vyšla knížka *Citáty a aforismy o medicíně*, což představuje sbírku vybraných citátů a aforismů více než 500 autorů od starověku po současnost. Výběr je sestaven podle oborů medicínských, jsou zde i kapitoly věnované životosprávě, ekologii a zdraví, lidskému životu. V závěru nechybí seznam vybraných autorů. Mezi nimi lze najít též jména někdejších či současných učitelů LF UP – profesorů Komendy, Lenfelda a Slavětinského, dále absolventa LF UP, lékaře – básníka A. Volkmana.

-ms-

Editorial

Redakce Žurnálu UP vítá informace, náměty, podněty k diskusím i kritické připomínky ze všech oblastí života Univerzity Palackého, především pak aktuální příspěvky nepřesahující počet 30–50 řádků. Vzhledem k omezenému rozsahu stran si redakce v opačném případě vyhrazuje právo příspěvky krátit.

V zájmu rychlého a bezchybného přenosu informací žádáme zájemce o uveřejnění textů v Žurnálu UP, aby své příspěvky redakci dodávali na disketách nebo prostřednictvím e-mailu.

Děkujeme za spolupráci.

Redakce Žurnálu UP